

Concert zaterdag 19 september 2009
Franciscuskwartet
Kasteel De Vanenburg, Putten

Inhoud

- 2 Programma 19 september 2009
- 3 Over het Franciscuskwartet
- 4 Over de musici
- 5-6 Toelichting bij het concert door Wouter Molendijk
- 7 Verwijzingen naar interessante websites
- 8 Agenda seizoen 2009/10
- 9 Contactadressen en concertlocaties
- 10 Bestelformulier abonnementen

randmeer
concerten

**1e Randmeerconcert - seizoen 2009/2010
zaterdag 19 september 2009 20.00 uur
Kasteel De Vanenburg - Putten**

Franciscuskwartet

**Diana Morris - viool, Pamela Kubik - viool, Frank Brakkee - altviool, Sebastiaan van Eck - cello
met medewerking van:
Annemijn den Herder - altviool, Judith Jamin - cello**

Felix Mendelssohn Bartholdy
(1809-1847)

Strijkkwartet nr 1 in D gr.t. opus 44 (1837)
- *Molto allegro vivace*
- *Menuetto, un poco allegro*
- *Andante espressivo ma non moto*
- *Presto con brio*

Richard Strauss
(1864-1949)

Sextet Ouverture uit Opera "Capriccio" (1940-1943)

~ pauze ~

Johannes Brahms
(1833-1897)

Strijksextet in Bes op. 18 (1862)
- *Allegro ma non troppo*
- *Andante, ma moderato*
- *Scherzo - allegro molto*
- *Rondo - poco allegretto e grazioso*

Felix Mendelssohn

Richard Strauss

Het Franciscus Kwartet behoort tot de toonaangevende Nederlandse strijkkwartetten en geniet alom bekendheid vanwege zijn opwindende, intense spel en zijn interessante programmering.

De vier musici zijn alle werkzaam bij de orkesten van het Muziekcentrum van de Omroep. Het kwartet heeft een goedgevulde concertagenda en opnames zijn regelmatig op de radio te beluisteren. Het Franciscus Kwartet speelt regelmatig op alle belangrijke Nederlandse podia zoals in de Kleine Zaal van het Concertgebouw te Amsterdam (in het seizoen 2001-2002 met een Spaanse avond met Boccherini, Arriaga, Turina en een Zondagochtendconcert met Bach, Haydn, Mendelssohn), Muziekcentrum Vredenburg, De Doelen en het Muziekcentrum te Eindhoven.

In 1999 verzorgde het Franciscus Kwartet samen met de zangeres Jessye Norman een bijzonder succesvol concert in de Grote Zaal van het Concertgebouw in Amsterdam met werken van Chausson en Duke Ellington. Op uitnodiging van de Bayerische Rundfunk speelde het Franciscus Kwartet in München en voor de Südwestfunk-Baden Baden in de Schwetzingen Festspiele van 2002. Ook maakte het kwartet tournees naar Engeland en Litouwen met concerten op de festivals van Kaunas en in Vilnius.

In 2004 volgde een tournee naar Curaçao met optredens in het festival Tertulia Musikal. Daarnaast verzorgde het Franciscus Kwartet 12 schoolconcerten met een eigen educatief programma: op deze wijze kwamen meer dan 2000 kinderen voor het eerst in contact met klassieke kamermuziek.

In juli 2007 verzorgde het Franciscus Kwartet het strijkkwartetaandeel in het door het Osiris trio georganiseerde kamermuziek festival in Oranjewoud (Fr).

Het Franciscus Kwartet nam tot nu toe acht verschillende cd's op waarvan de laatste met een selectie bijzondere arrangementen bij het label Challenge Classics.

Diana Morris - viool

Diana Morris studeerde aan de gerenommeerde Chethams School of Music te Manchester en in Londen bij David Takeno en Gyorgy Pauk. Zij vervolgde haar vioolstudie aan de Yale University in de VS. Ze maakte furore als soliste en als kamermuzikspeler in binnen- en buitenland en sleepte vele prijzen in de wacht. Diana woont sinds 1992 in Nederland en is momenteel eerste concertmeester bij het Radio Symfonie Orkest in Hilversum.

Pamela Kubik - viool

Pamela Kubik is van oorsprong van argentijnse afkomst. Ze kreeg haar eerste vioollessen van vader Rodolfo Kubik. Zij vervolgde haar opleiding bij Alejandro Eligovich aan het Conservatorium van Buenos Aires. Ze kreeg een uitnodiging om verder te studeren aan de beroemde Menuhin-school in Gstaad in Zwitserland waar ze viool en altvioolles kreeg van Alberto Lysy. Aan de Musikhochschule in Stuttgart behaalde zij haar eindexamen bij Susanne Lauterbacher. In 1997 kwam ze met haar man naar Nederland. Ze speelde als eerste violiste in het Radio Symfonie Orkest en tegenwoordig in de Radio Kamer Filharmonie. Ze heeft altijd veel kamermuziek gespeeld. Met het Ameral Quartett volgde zij lessen bij het Amadeus Kwartet.

Annemijn den Herder - altviool

Annemijn den Herder is altvioliste in het Radio Filharmonisch Orkest. Ze werd geboren in 1975 te Zutphen en studeerde aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag bij Gisella Bergman en Ferdinand Erblisch. In 2001 studeerde ze af als uitvoerend musicus met onderscheiding. Annemijn was solo-altiste bij het Nederlands Jeugd Strijk Orkest en het Nationaal Jeugd Orkest. Ook speelde ze in het European Union Youth Orchestra. In 2000 won Annemijn samen met het Delos Ensemble de Zilveren Vriendenkrans van het Concertgebouw. Sinds 1999 is Annemijn verbonden aan het Radio Filharmonisch Orkest. Daarnaast speelt ze in het Combattimento Consort Amsterdam.

Frank Brakkee - altviool

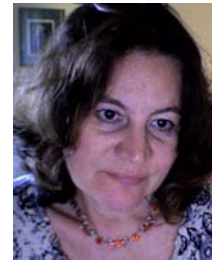
Frank Brakkee studeerde altviool aan het Utrechts Conservatorium bij Nobuko Imai, Prunella Pacey en Ron Ephrat. Aanvullend volgde hij masterclasses bij o.m. Thomas Riebl, Isabelle van Keulen en Tabea Zimmermann. In 1992 behaalde hij zijn UM-diploma cum laude en in hetzelfde jaar begon hij zijn loopbaan bij het Radio Filharmonisch Orkest, waar hij nu solo-altist is. Daarnaast is hij de vaste altist van het Nieuw Ensemble waarmee hij op festivals over de hele wereld speelt.

Sebastiaan van Eck - cello

Sebastiaan van Eck studeerde aan de conservatoria van Amsterdam, Parijs en Düsseldorf bij o.a. Johannes Goritzki en Dimitri Ferschtman. Hij maakte deel uit van de Camarata Lysy en de Deutsche Kammerakademie. Sinds 1981 is hij verbonden aan het Radio Symfonie Orkest. Hij speelt ook in het Cello Kwartet Amsterdam en is o.a. initiatiefnemer van de succesvolle Raadhuisconcerten in Hilversum en de Stichting Strijkkwartetten Nederland.

Judith Jamin - cello

Judith Jamin studeerde aan het conservatorium van Frankfurt am Main en aan het Robert Schumann-Instituut in Düsseldorf. In 1982 voltooide ze daar haar opleiding bij Johannes Goritzki met het behalen van het solistendiploma 'cum laude'. Later volgde zij nog lessen bij Dimitri Ferschtman. Judith Jamin heeft een deeltijdfunctie bij het Nederlands Ballet Orkest. Ze maakt deel uit van diverse kamermuziekensembles zoals het Clara Schumann-trio. In 1997 bracht zij samen met de pianiste Klara Würtz een CD uit met romantisch cellorepertoire.

Kanttekeningen bij dit concert

Mendelssohn was een geniale man. Zijn voornaam Felix betekent 'gelukkig' in het Latijn. Gelukkig mag je je noemen als je met zoveel talenten in een rijke bankiersfamilie geboren wordt, privé onderwijs krijgt en een eigen orkest tot je beschikking hebt.

Mendelssohn speelde erg goed piano, orgel en viool en kon heel goed tekenen.

Tussen 1827 en 1835 reisde Mendelssohn langs alle grote muziekcentra in Centraal Europa en Engeland. Hij genoot een grote populariteit. In 1829 dirigeerde hij de eerste uitvoering na Bach's dood van diens Mattheus Passion.

Dit jaar is een Mendelssohn-jaar, en dat hebben we gevierd in onze serie met het strijkkwartet opus 13 en een heel Mendelssohn pianorecital door Ronald Brautigam.

We gaan nu verder met zijn derde strijkkwartet, opus 44.1. Hij schreef het in 1838, als laatste van de drie kwartetten opus 44, ook al maakte de uitgever er nummer 1 van. Het eerste deel (erg blij en snel) lijkt orchestraal gedacht. Het tweede deel is een melodieuze menuet met veel sfeer door de mooie akkoorden. Het derde deel (expressief gaande maar met beweging) lijkt een Lied zonder woorden, met prachtige harmonieën. Het laatste deel (flink snel en levendig) heeft weer de sfeer van het eerste deel.

Richard Strauss (niet te verwarren met de geniale walsenkoning Johann, geen familie) is voor mij een man met drie gezichten. Als jonge componist schreef hij heftige symfonische gedichten als Don Juan, Ein Heldenleben en Also sprach Zarathustra. Als operacomponist schreef hij nog heftiger opera's als Salomé, Electra en Die Frau ohne Schatten, naast een luchtige Rosenkavalier. Als liederencomponist behoort hij tot de allergrootsten, met als hoogtepunt aan het eind van zijn leven de Vier letzte Lieder. (Als u die niet kent, dan raad ik u van harte de cd aan met de sopraan Kiri Te Kanawa, waarop ook andere schitterende liederen staan.)

Kamermuziek schreef Strauss alleen toen hij jong was. Daaronder zijn goede werken, met name de vioolsonate en de

cellosonate. Die heftige opera's en symfonische gedichten kunnen alleen maar heftig blijven als er ook afwisseling is met verstilde passages. Die bereikte Strauss door het orkestrale geweld af te wisselen met op kamermuziek lijkende passages (bijvoorbeeld het graflied in Zarathustra).

In zijn laatste opera Capriccio (uit 1941, één bedrijf, Strauss was toen 78 jaar oud) begint hij zelfs met een stuk kamermuziek. In die opera strijden een componist en een dichter over wat belangrijker is in een opera: het woord of de muziek.

Strauss schrijft in een brief: "Eerst de woorden, dan de muziek (Wagner) of eerst de muziek en dan de woorden (Verdi) of alleen woorden en geen muziek (Goethe) of alleen muziek en geen woorden (Mozart) om maar een paar kreten te noemen. Daartussen zijn er natuurlijk ook nog veel stijlen en varianten."

Het was een favoriet onderwerp van Strauss, het lijkt een vreselijk saai onderwerp voor een opera, maar wat een prachtige muziek maakt hij ervan. De opera begint met een strijksxtet dat ergens achter de coulissen aan het repeteren is. Dat sextet van ruim 10 minuten zullen wij beluisteren. Met deze muziek wordt de sfeer gezet voor het vervolg.

De kamermuziek van **Brahms** ligt mij bijzonder na aan het hart. Ik hoef nooit te wachten tot het mooi wordt, want Brahms was enorm kritisch en valt altijd direct met de deur in huis met direct aansprekende muziek. Brahms schreef twee sextetten voor strijkers en dat zijn beide absolute meesterwerken. Het is haast orkestraal gedachte muziek. Brahms heeft erg lang gearzeld voor hij een symfonie durfde te schrijven. Daarom componeerde hij eerst twee serenades (opus 11 en 16) en het zeer symfonische eerste pianoconcert (opus 15).

En dus ook dit sextet.

Een citaat, door mij zeer vrij bewerkt uit het Duits:
"In bijna alle werken van Brahms vind je een bijzondere verbinding van constructie en emotionaliteit. Brahms ervoer een conflict tussen de *vorm* in de muziektaal van de (Weense) klassieken en de *poëzie* in de werken van bijvoorbeeld Schumann. Brahms probeert die twee met elkaar te verbinden, en is daarin met name in zijn kamermuziekwerken geslaagd, omdat hij daarin het direct aansprekende en het intieme kon combineren. In de tijd na Beethovens dood had de kamermuziek aan prestige ingeboet. Brahms is erin geslaagd om daar nieuwe wegen in te slaan. Hij is daarmee een voorbeeld geworden voor o.a. componisten in de Nieuwe Weense school." Schönberg had grote bewondering voor de werken van Brahms, en was niet van mening dat Brahms onderwets was. Schönberg maakte van het pianokwartet opus 25 een dikwijls gespeelde versie voor orkest die klinkt als een symfonie van Brahms.

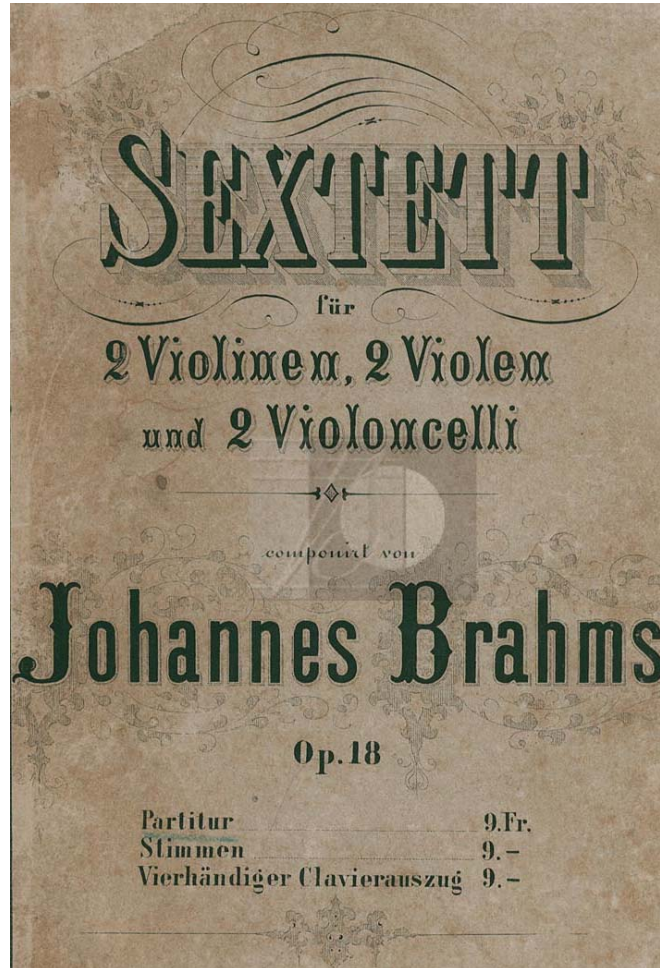
Het eerste deel van het sextet begint direct met een prachtige melodie in de cello, die daarbij begeleid wordt door de tweede cello.

Het tweede deel is een thema met zes variaties. De altviool speelt dat thema als eerste, forte, luid gespeeld. Het thema heeft iets weg van het 'Folies d'Espagne'-thema van veel Barok-varianties (die Brahms kende en bewonderde). Met name de variaties van Corelli op dat thema zijn heel beroemd. Dit tweede deel vind ik nog mooier dan de andere drie. Brahms bewerkte dit deel voor piano solo als een verjaarscadeau voor zijn goede vriendin Clara Schumann. Hij was er zelf kennelijk ook erg tevreden over.

Het laatste deel is een rondo, waarbij de cello weer het voortouw neemt. Bij een rondo is er een steeds terugkerende melodie die afgewisseld wordt door

één of meer andere melodieën, de vorm is dus ABACABA e.d. De Weense klassieken en bijvoorbeeld Schubert gebruikten het rondo dikwijls als vorm voor het vierde en laatste deel. Dat was in de tijd van Brahms niet meer in de mode.

Wouter Molendijk, 4 september 2009

Wouter Molendijk heeft weer veel mooie links gevonden naar de muziek:

R. Strauss: Sextet from "Capriccio" - Doro Sextet

http://www.youtube.com/watch?v=9zlr_HelvSo

http://www.gazotube.com/9zlr_HelvSo.html

Ik vermoed dat Franciscus het mooier zal spelen.

Als u wilt weten hoe de opera afloopt, R. Strauss "Capriccio" slotscène door Renée Fleming

<http://www.youtube.com/watch?v=g2WnWFvB4s4&feature=related>

onwaarschijnlijk goed, maar concertant.

http://www.youtube.com/watch?v=6oUABPNM_AI&NR=1,

in een echte voorstelling.

<http://www.youtube.com/watch?v=4fLbp1sZg7w&NR=1>

slotscène met een andere beroemde zangeres.

<http://www.youtube.com/watch?v=iQIplmUJ50Y&feature=related>

Kiri Te Kanawa als gravin in haar belangrijkste aandeel.

<http://www.youtube.com/watch?v=JJoRiuGbbzg&feature=related>

idem in de slotscène.

Mendelssohn, 1e deel:

<http://www.youtube.com/watch?v=2NsqUzAta6A&feature=related>

Mendelssohn, 2e deel:

<http://www.youtube.com/watch?v=tfBsz1Ads-g&feature=related>

Mendelssohn, 3e deel:

<http://www.youtube.com/watch?v=yT6YPRTAb80&feature=related>

mooi!

Mendelssohn, 4e deel:

<http://www.youtube.com/watch?v=osqX9zBRER0&feature=related>

hier hoor je hoe moeilijk het is!

Mendelssohn, 4^e deel:

<http://www.youtube.com/watch?v=9s7-RNmwlIM&feature=related>

en hier hoor je hoe het mooi gespeeld wordt.

Brahms String Sextet #1, 1st mvt - Doro Sextet (1/5)

<http://www.youtube.com/watch?v=u62xTZg6Bnc&feature=related>

interessante opstelling met de twee cello's in het midden.

<http://www.youtube.com/watch?v=DWgae2y4Hvo&feature=related>

je kunt de partituur meelesen, maar ik vind het te tam gespeeld.

Brahms String Sextet #1 - Doro Sextet (Part 2 of 2)

<http://www.youtube.com/watch?v=B3eKBmRHRNc&feature=related>

Brahms String Sextet #1, 2nd mvt - Doro Sextet (3/5)

<http://www.youtube.com/watch?v=BjQ2R5Eas7o&feature=related>

Brahms string sextet B flat Major, op. 18 – 2

<http://www.youtube.com/watch?v=yrm8W4C6Dw&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=VXWRFWvZZQ>

Brahms 3^e deel- Doro Sextet (4/5)

<http://www.youtube.com/watch?v=qby8gVkurp4&feature=related>

<http://kammermusikammer.blogspot.com/2008/10/johannes-brahms-streichsextette-opus-18.html>

de link naar het door mij bewerkte citaat.

Een interessante website over Richard Strauss gemaakt door de kleinkinderen!

<http://www.richardstrauss.at/html/index.html>

En nog een heel mooie Zwitserse website met heel veel informatie over opera's inclusief veel libretti, ook over de opera Capriccio

<http://www.opera-guide.ch/>

Als u een operaliefhebber bent mag u dit niet missen!

Agenda 2009-2010

1	zaterdag 19 september	20 uur	Putten	Kasteel De Vanenburg
	Franciscus Kwartet			
2	zaterdag 3 oktober	20 uur	Ermelo	Lukaskerk
	Les Éléments, Franse Barok			
3	zondag 25 oktober	14 uur	Harderwijk	Catharinakapel
	Timora Rosler (cello) & Klára Würtz (piano)			
4	zaterdag 14 november	20 uur	Zeewolde	Open Haven
	Liza Ferschtman (viool) & Inon Barnatan (piano)			
5	zondag 29 november	14 uur	Nunspeet	Hotel Vennendal
	Marieke Schneemann (fluit) & Bart van Oort (fortepiano)			
6	zondag 13 december	14 uur	Nunspeet	Hotel NH Sparrenhorst
	The Hague String Variations (strijksextet)			
7	zondag 10 januari	14 uur	Harderwijk	Theater Harderwijk
	Fancy Fiddlers & Paolo Giacometti (piano)			
8	zaterdag 30 januari	20 uur	Ermelo	De Dialoog
	La Rondine (blaaskwintet & piano)			
9	zondag 14 februari	14 uur	Nunspeet	Hotel Vennendal
	Bas Verheijden (piano)			
10	zaterdag 27 februari	20 uur	Putten	Kasteel De Vanenburg
	Wyneke Jordans & Leo van Doeselaar (piano vierhanden)			
11	zaterdag 13 maart	20 uur	Zeewolde	Open Haven
	Matangi Kwartet met Ralph Rousseau (viola da gamba)
en Hein van de Geyn (contrabas)			
12	zaterdag 27 maart	20 uur	Ermelo	Lukaskerk
	Felicia van den End (fluit) & Eildert Beeftink (piano)			

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. W.J. Bömer

E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. W. Molendijk

E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. H. van Manen-Aartsen

E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. L. van Wijk

E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. H. W. de Wit

E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. R.G. Lemmens

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 415593
Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk

financiën
dhr. H. Berkouwer

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. R.A. Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. M. de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. A.P. Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten door abonneementhouders, zie website

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo De Dialoog Raadhuisplein 4, 3851 NT

Ermelo Lukaskerk Landgoed Veldwijk 3853 LC

Putten Kasteel De Vanenburg Vanenburgerallee 13, 3882 RH

Zeewolde Open Haven Kerkplein 8, 3891 ED

Harderwijk Catharinakapel Klooster 1, 3841 EN

Harderwijk Theater Stationslaan 26, 3842 LA

Nunspeet Hotel Vennendal Vennenpad 5, 8072 PX

Nunspeet Hotel De Sparrenhorst Eperweg 46 8072 DB

Zeewolde Open Haven Kerkplein 8, 3891 ED

Randmeerconcerten 2009-2010 - bestelformulier voor abonnementen

dhr. en/of mevr. _____

adres _____

postcode en plaats _____

telefoon _____

e-mail *) _____

*) indien u de gratis Randmeerconcertbrief per e-mail wilt ontvangen

Bestelt hierbij:

_____ abonnement(en) voor 7 concerten à €91,- in totaal € _____

(u hoeft niet aan te geven welke 7 concerten van de 12 concerten u wilt bezoeken)

_____ passe-partout(s) voor alle 12 concerten à €132 in totaal € _____

_____ vriendenbijdrage(n) à €15 (of meer) per persoon in totaal € _____

(u dient zich elk jaar opnieuw op te geven)

totaal € _____

En (gelieve uw keuze aan te geven door een kruisje in het vakje)

machtigt de St. Randmeerconcerten om dit totaalbedrag éénmalig af te schrijven van

rekening _____

t.n.v. _____

te _____

maakt dit bedrag over naar rekening 3177.78.722 t.n.v. St. Randmeerconcerten te Vierhouten

plaats en datum: _____

handtekening voor akkoord: _____

Wij verzoeken u dit formulier te sturen naar:
penningmeester Randmeerconcerten, de heer H. Berkouwer, Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten.

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

randmeer
concerten

The text 'randmeer concerten' is displayed in a bold, black, sans-serif font, slanted upwards from left to right. The word 'randmeer' is on the top line and 'concerten' is on the bottom line. Five red circles of varying sizes are arranged in a diagonal line between the two words, overlapping the text.